

3. Гусар О. А. Авіаційний персонал: оновлення поняття / О. А. Гусар // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»: Зб. наук. пр. – К.: НАУ, 2014. – № 1 (30). – С. 9-15.

УДК 347.85(158)(043.2)

Бабенко А. Ю., Велика А. М., студентки,
Факультет літальних апаратів,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Шуст Н. Б., д.соц.н., професор

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА МІСЯЦЬ ТА НЕБЕСНІ ТІЛА

XX століття увійшло в історію розвитку правового регулювання права власності на Місяць та небесні тіла. З початком освоєння космосу із Землі, правове регулювання права власності на Місяць та небесні тіла являє собою також і юридичний феномен, для якого основними є як поняття загального надбання людства у вигляді космічного простору, так і небесних тіл. Тому на сьогоднішній день стало дуже популярно купувати землю на Місяці. Країнами «космічного клубу» в XX-му столітті було прийнято та ратифіковано кілька міжнародних угод, що регулюють питання правового регулювання права власності на Місяць та небесні тіла, що впливає із змісту ст. IV Договору по космосу 1967 р.

У стислий період часу вступили в силу Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла; Договір по космосу 1967 р.; Угода про рятування космонавтів, повернення космонавтів і повернення об'єктів, запущених в космічний простір 1968 р. (Угода про рятування 1968); Конвенція про відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами 1972 (Конвенція про відповідальність 1972 р.); Конвенція про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір 1975 р. (Конвенція про реєстрацію 1975 р.).

Склався ряд звичаїв про проходження особливого дозволу космічного апарату через повітряний простір інших держав при виході на орбіту, при зміні траєкторії польоту і приземлення, про визначення кордону між суверенною повітряним і міжнародним космічним простором [1, с. 4].

Коло країн, що володіють технологіями доступу до позаземних ресурсів розширюється. ЄС здійснив доставку своїх апаратів на поверхню Марсу, Венери, Титану. Зараз тривають експедиції до інших планет, які передбачають спуск дослідницьких модулів на поверхню. Аналіз дослідів,

які проводять вказані зонди, нашоухує на думку, що основним завданням досліджень є пошуки природних копалин. Продажем земельних ділянок на Місяці, Марсі, Венері і Меркурії активно займається організація «Місячне посольство». Згідно з Договором про космос, небесні тіла не можуть належати жодній державі [2, с. 4]. Але в 1980 році каліфорнієць Денніс Хоуп вирішив, що дія цього документа не поширюється на приватних осіб. І оголосив себе власником всіх об'єктів Сонячної системи, крім Землі та Сонця. Він заснував компанію «Lunar Embassy» («Місячне посольство») і став торгувати ділянками «своїх» володінь, переважно на Місяці. Продаються прямокутні ділянки на Місяці, Марсі, Венері, Меркурії. У США акр Місяця можна придбати за 19 - 38 доларів, в Росії середня ціна акра позаземних угідь 99 доларів. Така різниця пояснюється продавцями вартістю доставки документів з Америки і вільними ринковими відносинами. Не продаються ділянки затемненій половини Місяця і ділянки, на яких знаходяться космічні апарати, місяцеходи і місця посадки американських космічних кораблів. На них Деніс Хоуп збирається в майбутньому зробити національні парки. Це цілком розумно, оскільки в іншому випадку астронавти, які першими ступили на поверхню супутника, можуть оголосити себе власниками Місяця навіть з більшими підставами, ніж сам Хоуп [3, с. 4].

Покупець ділянки на Місяці отримує Свідоцтво про право власності, Конституцію Місяця, що демонструє тонке почуття гумору містера Хоупа, карту планети, з позначеними на ній його ділянкою і заноситься до реєстру власників. На кожному документі написано, що угода схвалена Комітетом ріелтерів США. Правда, що це за комітет і в яких відносинах він складається з Національною асоціацією ріелторів США невідомо. Аналогічний комплект надається для володарів шматочка інших планет Сонячної системи та їх супутників.

Крім цих важливих офіційних паперів за додаткову плату можна придбати паспорт громадянина Місяця строком на 25 років (єдиний у своєму роді – на дві особистості за бажанням власника), глобус Місяця, на якому можна відзначити координати «свого особистого» простору, телескоп, завдяки якому і романтичні, і прагматичні місяцевласники можуть милуватися своєю власністю, паспорт Дослідника космічного простору, унікальну сувенірну банкноту в 100 місячних доларів, фотографії поверхонь Місяця, Марса та інших планет, кепки, шапочки, футболки та інше розмаїття аксесуарів [4, с. 4].

Нормами міжнародного права на Місяці проголошується свобода наукових досліджень, що проводяться всіма державами-учасниками угод,

без якої б то не було дискримінація, на основі рівності і відповідно до міжнародного права.

Держави зберігають юрисдикцію і контроль над своїм персоналом, космічними апаратами, устаткуванням, установками, станціями і спорудами на Місяці. Права власності на космічні апарати, устаткування, установки, станції і споруди залишаються непорушним під час їх знаходження на Місяці.

При проведенні наукових досліджень відповідно до положень міжнародних угод держави мають право збирати на Місяці зразки мінеральних і інших речовин і вивозити їх з Місяця. Такі зразки залишаються у розпорядженні тих держав, які забезпечили їх збір, і можуть використовуватися ними для наукових цілей. Держави приймають до уваги бажаність надання частини таких зразків в розпорядження інших зацікавлених держав і міжнародного наукового співтовариства для проведення наукових досліджень. При проведенні наукових досліджень держави можуть також використовувати мінеральні і інші речовини Місяця для підтримки життєдіяльності своїх експедицій в необхідних для цієї мети кількостях. Ці положення міжнародних угод свідчать про можливість присвоєння ресурсів планет шляхом їх переробки для обслуговування обладнання та екіпажів перебувають в космічних експедиціях.

Держави можуть здійснювати свою діяльність по дослідженню і використанню Місяця в будь-якому місці її поверхні або надр за умови дотримання положень міжнародних угод. У цих цілях держави можуть, зокрема здійснювати посадку своїх космічних об'єктів на Місяць і їх запуск з Місяця, розміщувати свій персонал, космічні апарати, устаткування, установки, станції і споруди в будь-якому місці поверхні Місяця або її надр [5, с. 4].

Література

1. Становлення міжнародного космічного права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://o-pravovedenii.ru/index.php?option=com_content&view=article&id=328:stanovlennya-mizhnarodnogo-kosmichnogo-prava&catid=43&Itemid=7
2. Міжнародне космічне право [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/13560615/pravo/mizhnarodne_kosmichne_pravo
3. Чи можна продати Місяць? Продаються Марс, Венера та інші планети за подібною ціною [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arhiv-statey.pp.ua/index.php?newsid=20210>
4. Місячні міста та посольства: 8 дивовижних фактів про Місяць. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.tochka.net/ua/116776-lunnye-goroda-i-posolstva-8-udivitelnykh-faktov-o-lune-foto/>

5. Щодо правового регулювання права власності на природні об'єкти на Місяці та інших космічних тілах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legalalliance.com.ua/rus/171/print/>

УДК 347.85.001.11(73)(043.2)

Велікян Л. А., Дмитришина В. А., студентки,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Шапенко Л. О., асистент

КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ КОСМІЧНОГО ПРАВА США

У сучасному світі безпека залишається одним з найбільш важливих факторів міжнародних відносин. З'являються нові загрози, нові ризики, з якими стикається міжнародне співтовариство в цілому і окремі держави зокрема. Космос все активніше використовується людством для задоволення різноманітних потреб, від розвитку космічної діяльності залежить і економічний стан держави, і її безпека. У цій сфері є свої лідери, і одним із найвпливовіших є Сполучені Штати Америки, оскільки мають дуже чітке розуміння своїх космічних амбіцій і сформульовану послідовну космічну стратегію.

З одного боку, космос є чинником забезпечення національної безпеки. Відбувається його активне використання в цілях збору інформації та для розміщення ударних засобів [1]. З іншого ж боку, космос стає сферою зіткнення інтересів багатьох держав, які цілком виправдано визнають значення розвитку космічних технологій та їх використання. Якщо раніше космічним потенціалом володіли тільки дві наддержави, то тепер космічні розробки, підкріплені серйозними успіхами, з'являються у Китаї, Індії та ряду інших країн [2, с. 58]. Більш того, Китай та Індія починають освоювати і використовувати космос настільки активно, що, цілком можливо, через 20-30 років Росія втратить місце в трійці космічних лідерів, куди увійдуть США, Китай та Індія.

Для всеосяжного аналізу космічної стратегії США необхідно простежити еволюцію в концептуально-теоретичних поглядах керівництва США на використання космічного простору у військових цілях в кінці XX - початку XXI століття. Почавши з 1996 р., коли Президентом Біллом Клінтоном була введена в дію директива PDD-NSC-49 / NSTC-8, основними цілями військово-космічної політики США стали: розширення знань про Землю, сонячну систему і Всесвіт; підтримка і зміцнення національної безпеки Сполучених Штатів; підвищення конкурентоспроможності національної економіки, розширення наукових та технічних можливостей; заохочення